

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๖๔๗/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๕๕๕/๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๔ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

{	นางบุญเรือน ชูบาล	ผู้ฟ้องคดี
	ผู้อำนวยการเขตบางเขน	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ ๑๔๐/๒๕๖๓
หมายเลขแดงที่ ๑๖๕๖/๒๕๖๕

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๗๒๙ ถนนพหลโยธิน
แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในชุมชนหลังตลาดยิ่งเจริญ ริมคลองลาดพร้าว
หรือคลองสอง เป็นชุมชนเก่าแก่ในพื้นที่เขตบางเขน และเป็น ๑ ใน ๒,๐๖๖ ชุมชน ทั่วประเทศ
ที่กรุงเทพมหานครให้การรับรองตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน
พ.ศ. ๒๕๕๕ หลังจากเกิดวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่ทั้งประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมทั้ง
กรุงเทพมหานครตอนบนด้วยบางส่วน รัฐบาลมีนโยบายที่จะบริหารจัดการน้ำด้วยการดำเนิน
โครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) และประตูระบายน้ำคลองลาดพร้าว
คลองบางบัว คลองถนน คลองสอง และคลองบางซื่อ ความยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร เพื่อให้การ
ระบายน้ำเป็นไปอย่างคล่องตัว และจะต้องมีการรื้อย้ายบ้านเรือนที่ก่อสร้างรุกล้ำลงไปคลอง
ที่เป็นคลองขุดตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้ามและจัดซื้อที่ดิน
สำหรับสร้างการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเขียงรากน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ที่กำหนดให้

/กรมชลประทาน...

กรมชลประทานต้องจ่ายค่าชดเชยให้กับราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขุดคลอง ต่อมา กรมชลประทานได้ยกอำนาจหน้าที่ในการดูแลให้กรุงเทพมหานคร โดยไม่ได้มีการกำหนดแนวเขต คลองให้ชัดเจน จากนั้น รัฐบาลมอบหมายสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ให้จัดทำโครงการ ที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับชาวบ้านที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างเขื่อน โดย พอช. ได้ประสานสถาบันการเงินมาให้ชาวบ้านกู้ยืม ชาวบ้านจำนวนมากไม่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากไม่มี ศักยภาพที่จะหาเงินมาผ่อนชำระเงินกู้ แต่มีใช้ว่าจะขุดขึ้นหรือต่อต้านโครงการสร้างเขื่อน ค.ส.ล. โดยต่างให้ความร่วมมือกับทางราชการด้วยการตัดบ้านคั้นคลองให้กับกรุงเทพมหานครได้ก่อสร้างเขื่อน แต่การกระทำดังกล่าวไม่เป็นที่ต้องการของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกฟ้องคดี ได้ใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่ง รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจาก ที่ดินที่สาธารณะหรือคลองสอง โดยผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า สำนักงานเขตบางเขนไม่ได้แสดงให้เห็นว่าคลองลาดพร้าวหรือคลองสองมีอาณาเขตและพื้นที่ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายโดยชอบแล้วอย่างไร ซึ่งจะต้องมีการกำหนดหลักหมุดหรือ ขอบเขตที่แน่ชัดไว้เสียก่อนจึงจะชอบ บ้านของผู้ฟ้องคดีก่อสร้างมากกว่า ๗๐ ปี ก่อนจะมี พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกาศใช้บังคับ จึงถือว่าขาดอายุความไปแล้ว และกิจกรรมการขนส่งทางน้ำของกรุงเทพมหานครได้ก่อให้เกิดการกัดเซาะผืนดินขยายแนวกว้าง ของคลองจนดูคล้ายว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีบุกรุกใกล้คลองทั้งที่บ้านสร้างบนบก อีกทั้งชุมชนหลัง ตลาดยิ่งเจริญได้ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานเขตบางเขนย่อมได้รับการคุ้มครองในเคหสถานตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ฟ้องคดีกับเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้ขัดขวางโครงการก่อสร้าง เขื่อน ค.ส.ล. บ้านของผู้ฟ้องคดีไม่มีสภาพที่จะก่อให้เกิดความเสียหายด้านสภาพแวดล้อม ไม่เคย ทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลใด ๆ ลงในลำคลอง ไม่ได้กีดขวางทางสัญจรและกีดขวางทางน้ำ และพื้นที่ข้างคลอง ไม่ใช่ที่ซึ่งเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน อันจะใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับเดียวกันได้ เนื่องจากมีสถานะ เป็นที่ดินราชพัสดุที่ได้มาจากการเวนคืนจนถึงบัดนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีจะทำการรื้อถอนอาคาร บ้านเรือนของผู้ฟ้องคดี ขอให้ชำระค่ารื้อถอนและค่าชดเชยให้กับผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ แต่ไม่ได้ตอบอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้มีหนังสือแจ้งขยาย ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่ประกาศ

/ของคณะปฏิวัติ...

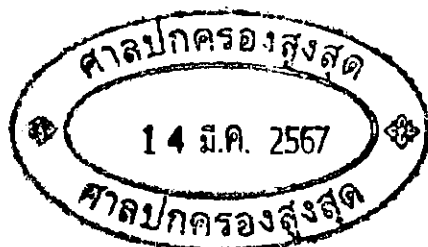
ของคณะปฏิวัติดังกล่าวกำหนดไว้ เพราะเจตนารมณ์ของประกาศฉบับนี้มุ่งเน้นเฉพาะบ้านเรือนของประชาชนที่ปลูกrukกล้าเข้าไปในคลองหรือกีดขวางถนนหรือทางสาธารณะเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่จะต้องรายงานไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบเสียก่อน และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องไปตรวจสถานที่นั้น ๆ ถ้าตรวจแล้วเห็นว่า สถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปลูกสิ่งใด ๆ เป็นที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยแน่ชัดปราศจากข้อสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้น รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกปลูกสร้างนั้นเป็นต้น การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากยังมีชุมชนอื่น ๆ ในเขตบางเขนอีกจำนวนมากที่มีลักษณะคล้ายบ้านของผู้ฟ้องคดี และมีสิ่งปลูกปลูกสร้างอื่นที่ปลูกปลูกกีดขวางทางน้ำในคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง บ้านเอกชนรายอื่น ๆ รวมถึงสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงยิ่งเจริญก้าวหน้าที่ยังไม่รื้อถอนบ้านออกไปจากคลอง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับเพิกเฉยไม่ได้มีหนังสือแจ้งหรือออกคำสั่งเช่นเดียวกับกรณีของผู้ฟ้องคดี หรือใช้อำนาจในการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลอื่นรื้อถอนออกไป การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีจึงอาจเข้าข่ายกั้นกั้นกั้น หรือเป็นการสร้างภาระให้เกิดขึ้นกับประชาชนมากเกินไปจนสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อีกทั้งเป็นการใช้อำนาจที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกใด ๆ ให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เพราะบ้านเรือนของผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีส่วนหนึ่งส่วนใดรุกกล้าคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง และพื้นที่ดังกล่าวไม่ใช่ที่ดินสาธารณะที่พลเมืองใช้ร่วมกันที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ได้ เนื่องจากเป็นที่ราชพัสดุ และห้ามใช้อำนาจใด ๆ ที่จะมากระทบต่อสิทธิในการครอบครองบ้านเรือนอย่างสงบสุขของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวตลอดไป

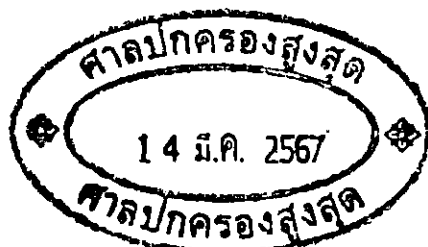
๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยทุกประการ

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้สมาชิกสหกรณ์บ้านมั่นคงยิ่งเจริญก้าวหน้าในเขตบางเขนที่ยังไม่รื้อถอนบ้านตนเอง รวมทั้งกำแพงหรือสิ่งปลูกปลูกสร้างของวัดบางบัว ส่วนที่รุกกล้าคลองลาดพร้าวหรือคลองสองออกไปเสียจากแนวคลอง

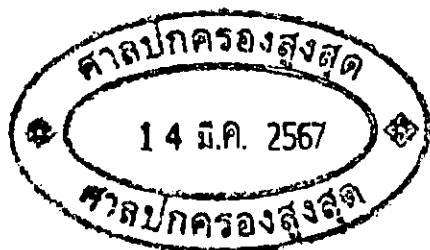
/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า คลองลาดพร้าวเป็นคลองที่ขุดขึ้นตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๖๗ หรืออย่างช้าก็เป็นคลองที่ขุดขึ้นตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้าม และจัดซื้อที่ดินสำหรับการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเชียงรากน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ เมื่อพิจารณาจากประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ แล้วจะเห็นว่า การขุดคลองลาดพร้าวขึ้น มีพระราชประสงค์รวม ๒ กรณี กรณีแรก เพื่อประโยชน์ในการชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม แก่ราษฎรทั่วไป และกรณีที่สอง เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกแก่กิจการสาธารณสุขโดยทั่วไปเช่นกัน จึงต้องถือว่าราษฎรได้ใช้คลองลาดพร้าวเพื่อประโยชน์ในการสัญจรทางน้ำด้วย คลองลาดพร้าว มีลักษณะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะตั้งแต่มีการขุดคลองลาดพร้าว ขึ้นแล้ว และถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่เป็นการขุดขึ้นมาใช้เพื่อการชลประทาน โดยมีกระทรวงเกษตรธิการดูแลรักษาที่จะทำให้อาจกลายเป็นที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ทางราชการตามกฎหมาย และถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อใช้ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะตามมาตรา ๑๓๐๔ (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่ปรากฏว่าได้มีการถอนสภาพคลองลาดพร้าวที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คลองลาดพร้าวจึงยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แม้ต่อมา จะมีพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ เพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบที่ราชพัสดุก็ไม่ทำให้คลองลาดพร้าวที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ก่อนแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นที่ราชพัสดุได้ เนื่องจากมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ (ปัจจุบันแก้ไขเป็น มาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒) บัญญัติว่า ที่ราชพัสดุ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (๑)... (๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ (ปัจจุบันแก้ไขเป็นมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒) ดังนั้น คลองลาดพร้าวจึงมิได้เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ (ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒) กรณีจึงเป็นไปตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งไปยังบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ที่ได้กระทำลงในดิน ในแม่น้ำลำคลอง ที่เป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชน

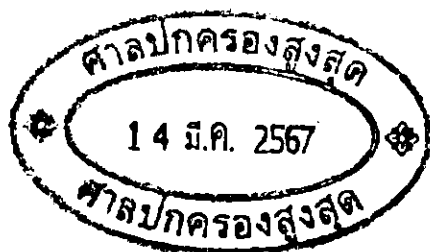
/ใช้ประโยชน์...

ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวไปให้พ้นจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลอง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ อีกทั้งตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบมาตรา ๖๙ และมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) (๑๐) (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดี ในฐานะผู้อำนวยการเขตบางเขนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ มอบอำนาจในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ให้ผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือ สิ่งปลูกปลูกใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรุกกล้าเข้าไปในที่ดินดังกล่าว อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๘๔๔๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขอความเห็นชอบดำเนินการกับผู้บุกรุกคลอง ลาดพร้าวหรือคลองสอง ในพื้นที่เขตบางเขน จำนวน ๑๒๑ ชุมชน (ที่ถูกคือ ๖ ชุมชน ๑๒๑ หลัง) ซึ่งรวมชุมชนหลังตลาดยิ่งเจริญที่บ้านของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ด้วย และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ตามหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๕/๙๔๓๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจ ตามข้อ ๑ ของประกาศดังกล่าว ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ได้ และ เป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้ใช้อำนาจโดยเลือกปฏิบัติอันเป็น การขัดต่อกฎหมาย ส่วนการที่บุคคลใดจะอ้างหลักแห่งความเสมอภาคเพื่อเรียกร้อง ให้ปฏิบัติต่อตนเป็นอย่างเดียวกันนั้น ย่อมทำได้เฉพาะกรณีบุคคลนั้นมีสิทธิโดยชอบด้วย กฎหมายแล้ว แต่ไม่ได้รับสิทธินั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างบ้านอยู่ในเขต คลองลาดพร้าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างว่าถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีงดเว้นการออกคำสั่งให้รื้อถอนบ้าน ที่ปลูกสร้างอยู่ในเขตคลองลาดพร้าวโดยฝ่าฝืนกฎหมาย อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติ สำนักงานเขตบางเขนได้หาแนวเขตคลองลาดพร้าวโดยตรวจสอบจาก ระวางแนวเขตที่ดินของเอกชนทุกแปลงที่อยู่ติดกับคลองลาดพร้าวแล้วนำมากำหนดเป็นแนวเขต ซึ่งแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของระวางที่ดินเลขที่ดิน ๑๐๗๔ หน้าสำรวจ ๓๘๒๗ ปรากฏว่า ทิศตะวันตกจดคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง โดยทิศตะวันตกของที่ดินดังกล่าวจะเป็นส่วน ของพื้นดินซึ่งไม่ได้เป็นที่ดินของเอกชนรายใดและถัดจากส่วนของพื้นดินก็เป็นลำน้ำคลองลาดพร้าว

/หรือคลองสอง...

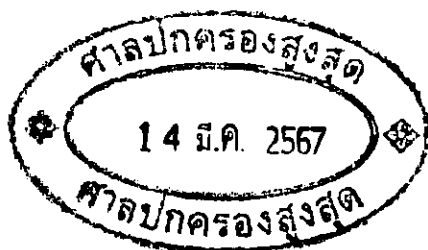
หรือคลองสอง ดังนั้น แนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ย่อมหมายรวมถึงส่วนที่เป็น
 คันคลองหรือพื้นดิน ส่วนที่เป็นที่ชายตลิ่งหรือส่วนที่น้ำท่วมถึง และส่วนที่เป็นลำน้ำประกอบกัน
 เมื่อผู้ฟ้องคดีมีได้มีเอกสารสิทธิในที่ดินที่สร้างบ้านเลขที่ ๒๗๒๙ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์
 เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ประกอบกับแผนผังแสดงที่ตั้งบ้านของผู้ฟ้องคดีก็แสดงให้เห็นอย่าง
 ชัดเจนว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกอยู่ติดกับลำน้ำของคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง จึงปรากฏ
 แน่ชัดว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง หรือรุกล้ำคลอง
 ลาดพร้าว หรือคลองสอง โดยปราศจากข้อสงสัย โครงการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. และประตูระบายน้ำ
 คลองลาดพร้าว สืบเนื่องจากปัญหาการบุกรุกแนวเขตคลองสาธารณะก่อให้เกิดผลกระทบ
 หลายด้าน เป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ และไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ
 การระบายน้ำในคู คลอง ได้ จากปัญหาดังกล่าวและการเกิดมหาอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔
 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบข้อเสนอการบริหารจัดการสิ่งรุกล้ำ
 ลำน้ำสาธารณะตามข้อเสนอของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) โดยให้
 กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครร่วมกันดำเนินการตามกฎหมายกับผู้บุกรุกหรือรุกล้ำ
 ลำน้ำสาธารณะ และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีมติอนุมัติ
 แผนงาน/โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘
 (งบกลาง) จำนวนทั้งหมด ๑,๘๓๘ โครงการ รวมถึงในส่วนของกรุงเทพมหานครได้รับพิจารณาให้
 ดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. และประตูระบายน้ำคลองลาดพร้าว คลองบางบัว คลองถนน
 คลองสอง และคลองบางซื่อ จากบริเวณเขื่อนเดิมอุโมงค์ยักษ์พระรามเก้า - รามคำแหง
 ไปทางประตูระบายน้ำคลองสองสายใต้ เพื่อจัดระเบียบและบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรุกล้ำลำน้ำ
 สาธารณะคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ความยาวประมาณ ๒๔ กิโลเมตร กรุงเทพมหานคร
 ได้กำหนดแนวก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. และประตูระบายน้ำคลองลาดพร้าวทั้ง ๔ ช่วง คือ
 คลองลาดพร้าว คลองบางบัวหรือคลองถนน คลองสอง และคลองบางซื่อ คลองลาดพร้าวเป็นคลองที่
 ขุดขึ้นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ มีกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ใช้ประโยชน์
 แก่การเพาะปลูกและสะดวกแก่กิจการสาธารณชนทั่วไปอันเป็นทางน้ำที่มีลักษณะเป็นทรัพย์สิน
 ที่ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน มากกว่าจะเป็นกิจการใด ๆ ที่กระทรวงการคลังจะถือเอา
 ประโยชน์จากคลองดังกล่าว ประกอบกับการใช้ประโยชน์เพื่อการทน้ำเพาะปลูกหรือกิจการอื่น
 ไม่ว่าจะเป็นการสัญจรทางน้ำล้วนเป็นการให้ประชาชนใช้ประโยชน์โดยรัฐจัดทำให้ ซึ่งไม่มีการ
 หวงห้ามกีดกันการใช้ประโยชน์จากคลองหรือเก็บค่าตอบแทนจากทรัพย์สินดังกล่าว คลองลาดพร้าว
 มีลักษณะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ ซึ่งประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ เมื่อกรมชลประทานได้ส่งคืน
 พื้นที่ให้กรมธนารักษ์แล้ว ต่อมา กรมธนารักษ์อนุญาตให้กรุงเทพมหานครครอบครองหรือ

/ใช้ประโยชน์...

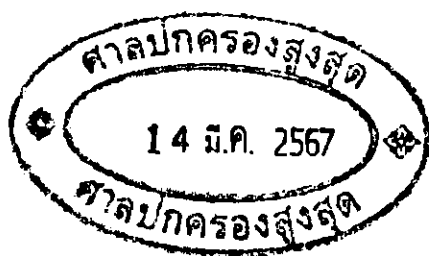
ใช้ประโยชน์คลองลาดพร้าวเพื่อดำเนินโครงการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ตามพระราชดำริตามนัยหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๔๐๗/๗๘๘๙ เรื่อง อนุญาตใช้ที่ราชพัสดุ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๒ โดยมีเงื่อนไขในข้อ ๒.๕ ระบุว่า จะต้องดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือใช้ประโยชน์เสมอด้วยวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง ประกอบกับมาตรา ๘๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครจึงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องการระบายน้ำ อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะตามกฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนทั่ว ๆ ไป คลองลาดพร้าวจึงอยู่ในความดูแลและครอบครองของกรุงเทพมหานคร ส่วนการออกเลขที่บ้านให้ผู้บุกรุกคลองลาดพร้าวหรือคลองสองเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ระเบียบ ระเบียบ ให้ใช้หลักฐานที่จะใช้ยืนยันการมีสิทธิครอบครองในที่ดินตามกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติ เลขที่ กท ๕๑๐๗/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องคดีนี้

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้าม และจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการทدنน้ำไขน้ำในบริเวณเชียงรากน้อย และบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ มีความตอนหนึ่งว่า “มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า จำเดิมแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงเกษตรราธิการจัดสร้างการทدنน้ำ ไขน้ำขึ้นในแควป่าสักตอนเหนือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้วนั้น กระทรวงเกษตรราธิการได้จัดการเปนผลสำเร็จลุล่วงไปตอนหนึ่งแล้ว จึงทรงพระราชมติเห็นว่า ที่ดินในบริเวณทุ่งเชียงรากน้อย และบางเหี้ยตอนใต้ นั้น ก็มีปริมาณกว้างขวางโตใหญ่ ถ้าแม้ว่าได้ขุดคลองทدنน้ำส่งน้ำให้สืบลงมาได้ จากแควป่าสักแล้ว จะเปนประโยชน์แก่การเพาะปลูกและสวดกแก่กิจการของสาธารณชนทั่วไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดเขตที่ดินที่จะทำการทدنน้ำ ไขน้ำเขตบริเวณท้องทุ่งทั้ง ๒ นี้ ตามแนวเส้นสีแดงในแผนที่ ๒ ฉบับ ซึ่งอยู่ข้างท้ายประกาศนี้ เพื่อไว้สำหรับจัดซื้อที่ดินทำการ ขุดคลองข้อมคลอง ก่อสร้างทำนบ ประตูน้ำ ทำคันกั้นน้ำ ทำตลิ่งคันคลอง หรือการอื่น ๆ ที่ จำเป็นต้องกระทำขึ้นเกี่ยวกับการระบายน้ำเชียงรากน้อยและบางเหี้ย ดังมีรายการแจ้งต่อไปนี้ ๑... ๑๐ คลองที่จะขุดใหม่ ท้องที่อำเภอบางเขน อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ตั้งแต่แยกคลอง ๒ กับคลองหกวาสายล่างไปทางทิศใต้ถึงที่ติดต่อกับคลองถนนหรือคลองวังบัว ไปตามลำคลองวังบัว หรือคลองลาดพร้าวไปทางที่สุดแห่งทิศใต้ ไปตามลำคลองลาดพร้าวหรือวังบัว ถึงแยกคลองแสนแสบ ท้องที่อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร แล้วไปตามลำคลองแสนแสบถึงแยกคลองตัน อำเภอพระโขนง จังหวัดพระประแดง ไปตามลำคลองตันทางทิศใต้ทุกคลองพระโขนง แล้วไปตามลำคลอง

/พระโขนง...

พระโขนงทางทิศตะวันตกถึงแยกฝั่งซ้ายแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา กว้างฝั่งละ ๑๒ เส้น ๑๐ วา (หรือ ๒๕๐ วา) ๑๑ ตามคลองบางเขน ท้องที่อำเภอบางเขน บางซื่อ จังหวัดพระนคร กับอำเภอนนทบุรี (อำเภอเมือง) จังหวัดนนทบุรี แยกจากคลองวังบัวไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ถึงที่เชื่อมกับฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยา กว้างฝั่งละ ๑ เส้น (หรือ ๒๐ วา) ๑๒ ตามลำคลองบางซื่อ ท้องที่อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ตั้งแต่แยกคลองลาดพร้าวหรือคลองวังบัวไปทางทิศตะวันตกถึงแยกคลองเปรมประชากร กว้างฝั่งละ ๑ เส้น (หรือ ๒๐ วา) ๑๓ ตามลำคลองสามเสน แยกจากคลองลาดพร้าว ท้องที่อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ไปทางทิศตะวันตกถึงถนนยิงเป้ากว้างฝั่งละ ๑ เส้น (หรือ ๒๐ วา)...” กรณีจึงรับฟังได้ว่า คลองลาดพร้าวหรือคลองสองเป็นคลองสายเดียวกันแต่เรียกชื่อต่างกันตามสถานที่สำคัญในท้องที่นั้น โดยเหตุพิพาทคดีนี้อยู่ในเขตบางเขนเรียกว่าคลองสอง ซึ่งเป็นคลองที่มีมาก่อนการออกประกาศกระแสพระบรมราชโองการดังกล่าว ต่อมาได้มีการขุดขยายคลองลาดพร้าวเพิ่มเติมตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการฉบับนี้ เพื่อให้กระทรวงเกษตรราธิการใช้ในการท่อน้ำไขน้ำจากแควป่าสักไปยังที่ดินบริเวณทุ่งเชียงรากน้อยและบางเหี้ย สำหรับใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกและสะดวกแก่กิจการของสาธารณชนทั่วไป สภาพการใช้ประโยชน์ของคลองลาดพร้าวหรือคลองสองเป็นไปเพื่อให้ราษฎรได้ใช้น้ำในการเพาะปลูก รวมถึงใช้ในกิจการของสาธารณชนทั่วไป คลองลาดพร้าวหรือคลองสองจึงเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อไม่ปรากฏว่ามีการถอนสภาพคลองลาดพร้าวหรือคลองสองโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ววรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คลองลาดพร้าวหรือคลองสองจึงยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าต่อมา กรมธนารักษ์จะได้นำที่ดินบริเวณคลองลาดพร้าวหรือคลองสองไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่ทำให้ความเป็นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันของคลองลาดพร้าวหรือคลองสองเดิมสิ้นสภาพไป คลองลาดพร้าวหรือคลองสองจึงเป็นทางน้ำอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันด้วย เมื่อปรากฏว่ามีการปลูกสร้างหรือปลูกปักสิ่งใดลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้รื้อถอนไปให้พ้นคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ที่ให้

/ผู้อำนวยการเขต...

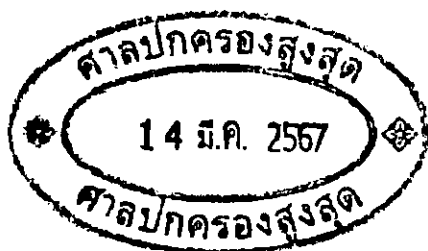
ผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกกล้าเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการออกไปตรวจสอบสถานที่ที่มีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น และออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองสองได้ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองสอง จึงไม่อาจรับฟังได้ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่า ห้วย คลอง และลำน้ำต่าง ๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกปักรักษา เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมตกแต่งให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างกันปิดน้ำ ฉะนั้น และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติว่า ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (๑) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (๒) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเขต (๓) อำนาจหน้าที่ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย และมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑)... (๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ... (๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ... (๒๗) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ประกอบกับคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ มอบอำนาจในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒

ให้ผู้อำนวยการเขต...

ให้ผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่มีการปลูกสร้างอาคาร หรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำ ลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือรुक้าเข้าไปใน ที่ดังกล่าว จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายและคำสั่งดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ที่จะออกคำสั่งไปยัง บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ที่ได้กระทำลงบนที่ดินหรือ แม่น้ำลำคลองลาดพร้าวหรือคลองสองที่อยู่ในเขตบางเขน ให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ไปให้พ้นจากคลองลาดพร้าวหรือคลองสองได้ และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๘๔๔๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขอความเห็นชอบดำเนินการกับผู้บุกรุกคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ในพื้นที่เขตบางเขน จำนวน ๖ ชุมชน รวมถึงชุมชนหลังตลาดยิ่งเจริญ ซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านของ ผู้ฟ้องคดีด้วย และสำนักงานกฎหมายและคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๕/๘๔๓๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร ขอความเห็นชอบดำเนินการกับผู้บุกรุกคลองลาดพร้าว หรือคลองสองในพื้นที่เขตบางเขนดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครได้ให้ความเห็นชอบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานกฎหมายและคดี และ ปลัดกรุงเทพมหานคร เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงออกคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือ สิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองสอง กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและ วิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ รายงานไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ได้ลงตรวจ พื้นที่ก่อน จึงไม่อาจรับฟังได้

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปอีกว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือ สิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำ ลำคลองสอง เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบ แนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสองจากระวางแนวเขตที่ดินของเอกชนทุกแปลงที่อยู่ติดกับ คลองลาดพร้าวหรือคลองสอง แล้วนำมากำหนดเป็นแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง โดยปรากฏตามแนวเขตที่ดินเลขที่ดิน ๑๐๗๔ หน้าสำรวจ ๓๘๒๗ ตำบลคลองถนน อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร ของบริษัท สุวพีร์ ธรรมวิวัฒนะ จำกัด ซึ่งรูปแผนที่ของที่ดินแปลงดังกล่าว ระบุว่า ทิศตะวันตกจดคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง แต่ตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของที่ดินแปลง เดียวกัน ด้านทิศตะวันตกปรากฏภาพอาคารสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งรวมถึงบ้านของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่าง

/ที่ดินแปลง...

ที่ดินแปลงดังกล่าวกับคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ทั้งนี้ ทิศตะวันตกของที่ดินแปลงนี้แม้จะเป็นส่วนของพื้นดิน แต่ก็ไม่ได้เป็นที่ดินของเอกชนรายใด และถัดจากส่วนของพื้นดินก็เป็นส่วนของลำน้ำคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง จึงเชื่อได้ว่าแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสองมีแนวเขตตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างจริง ซึ่งแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสองย่อมหมายถึงส่วนที่เป็นคั่นคลองหรือพื้นดิน ส่วนที่เป็นที่ชายตลิ่งหรือส่วนที่น้ำท่วมถึง และส่วนที่เป็นลำน้ำประกอบกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งบ้านเลขที่ ๒๗๒๙ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และไม่มีใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารมาแสดงต่อศาล รวมถึงแผนผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งบ้านของผู้ฟ้องคดีที่แนบมาทำยคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีแสดงให้เห็นว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกอยู่ติดกับลำน้ำของคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง กรณีจึงรับฟังได้ว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง หรือรุกล้ำคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง อันเป็นทางน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองสอง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างอาคารเพื่ออยู่อาศัยและปรับปรุงซ่อมแซมโดยเปิดเผยมาจนถึงปัจจุบันกว่า ๗๐ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แม้ผู้ฟ้องคดีจะครอบครองที่ดินบริเวณดังกล่าวมานานเพียงใดก็ไม่อาจยึดทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและไม่อาจยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินได้ตามมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า มีสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่ปลูกปักกีดขวางทางน้ำในคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ออกคำสั่งรื้อถอนเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี จึงอาจเข้าข่ายกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า การที่บุคคลใดจะอ้างว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันอันจะถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมนั้น ต้องปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะอ้างได้ตามกฎหมาย แต่ไม่ได้รับสิทธินั้น เพราะมีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อาคารบ้านเลขที่ ๒๗๒๙ ของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง หรือรุกล้ำคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจอ้างได้ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารไปให้พ้นจากที่ดินหรือแม่น้ำ

/ลำคลองสอง...

ล่าคลองสองอาจเป็นการกลั่นแกล้งหรือเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด นั้น เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนด คงมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำล่าคลองสองได้โดยไม่ต้องรอผลการพิจารณาอุทธรณ์เท่านั้น มิได้มีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับกรณีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๗๘๑๒ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ แล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทุกประการด้วย นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำล่าคลองสอง เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติไว้ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้สมาชิกสหกรณ์บ้านมั่นคง ชุมชนในเขตบางเขนที่ยังไม่รื้อถอนบ้าน รวมทั้งกำแพงวัดบางบัว ส่วนที่รูกกล้าล่าคลองออกไปเสียจากแนวคลองด้วย นั้น เห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนบ้านออกไปให้พ้นจากที่ดินหรือแม่น้ำล่าคลองสอง ซึ่งการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลจำต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี แต่คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ชุมชนที่รูกกล้าล่าคลองต้องรื้อถอนส่วนที่รูกกล้าล่าคลองออกไป นั้น แม้ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอดังกล่าวก็ไม่อาจแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ได้ ส่วนข้ออ้างอื่นของผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป

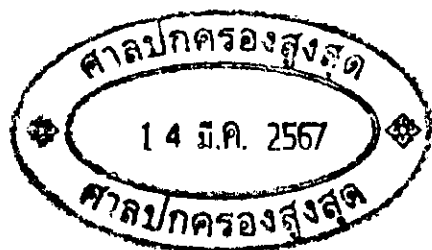
ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของบ้านเลขที่ ๒๗๒๙ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองลาดพร้าว มิได้มีส่วนหนึ่งส่วนใดรูกกล้าเข้าไปในคลอง และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ขัดขวางกรณีที่กรุงเทพมหานครและรัฐบาลจะก่อสร้างเขื่อน

/ค.ส.ล. เพื่อบริหาร...

ค.ส.ล. เพื่อบริหารจัดการการระบายน้ำ โดยผู้ฟ้องคดียินยอมที่จะ “ตัดบ้านคืนคลอง” แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับใช้อำนาจทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไล่อื้อบ้านของผู้ฟ้องคดีที่ปลูกอยู่ริมคลองลาดพร้าว และบีบบังคับให้ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งชาวบ้านอื่นๆ ให้เข้าร่วม “โครงการบ้านมั่นคง” ซึ่งเป็นการสร้างหนี้สินให้แก่ประชาชน และแอบแฝงผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ โดยมีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน โดยชาวบ้านผู้กู้ไม่ได้แต่ต้องเงินดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งที่ดินที่จะก่อสร้างโครงการบ้านมั่นคงเป็นที่ราชพัสดุ และต้องทำสัญญากับกรมธนารักษ์ และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคลองลาดพร้าวมิได้เป็นคลองที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นคลองที่ขุดขึ้นตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสำหรับการทอนน้ำไขน้ำในบริเวณเขียงรากน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการของกระทรวงเกษตรราธิการสำหรับเป็นคลองชลประทาน โดยสภาพคลองลาดพร้าวจึงไม่อาจเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าหรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) และ (๒) ได้ เมื่อกระทรวงเกษตรราธิการเลิกใช้ประโยชน์จากการทอนน้ำและไขน้ำสำหรับการชลประทานแล้ว และมีการตราพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีผลทำให้คลองลาดพร้าวกลายเป็นที่ราชพัสดุไปโดยปริยาย และเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลังตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน โดยกระทรวงเกษตรราธิการได้ส่งคืนที่ราชพัสดุดังกล่าวให้กรมธนารักษ์ดูแลรักษาและเก็บหาผลประโยชน์ กรมธนารักษ์จึงเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนในการควบคุมดูแลและใช้ประโยชน์ หรือดำเนินการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดการประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกรมธนารักษ์ได้อนุญาตให้กรุงเทพมหานครใช้ที่ราชพัสดุซึ่งเป็นคลองชลประทานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน ๑๓ คลอง และที่ดินบริเวณทิวงาน รวมทั้งประตูระบายน้ำ พร้อมอาคารสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานตามโครงการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครตามแนวพระราชดำริซึ่งโครงการดังกล่าวจะมีการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. และประตูระบายน้ำ ตลอดความยาวของคลองลาดพร้าวและคลองสองประมาณ ๒๔ กิโลเมตร แต่เนื่องจากคลองลาดพร้าวเป็นพื้นที่ที่ถูกเวนคืนตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ มีการขุดขึ้นเป็นระยะเวลาเกือบร้อยปี ประชาชนที่ไม่มีบ้านเรือนหรือที่ดินอยู่อาศัยจึงได้ก่อสร้างบ้านเรือนบริเวณใกล้คลองหรือริมคลอง และประชาชนใช้ลำคลองเป็นเส้นทางสัญจรเป็นหลัก โดยกระทรวงเกษตรราธิการหรือกรุงเทพมหานครหรือกรมธนารักษ์ไม่เคยสั่งห้ามก่อสร้างบ้านเรือน และยินยอมออกหมายเลขทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว อันเป็นการยอมรับ

/การตั้งถิ่นฐาน...

การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของผู้ฟ้องคดีและประชาชนรายอื่น ๆ หากการกระทำของผู้ฟ้องคดีและประชาชนรายอื่น ๆ เป็นความผิด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามกฎหมายย่อมเป็นการละเลยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่รู้เห็นด้วยแต่ไม่ดำเนินการทางวินัยและทางอาญาแก่ผู้ถูกฟ้องคดี ย่อมมีความผิดเช่นเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อไม่มีการดำเนินการเอาผิดกับผู้ฟ้องคดีและประชาชนรายอื่น ๆ ที่ก่อสร้างบ้านอยู่ในบริเวณใกล้คลองหรือริมคลอง จึงต้องถือว่าเป็นการยกประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีและประชาชนทุกครัวเรือนที่เข้ามาปลูกสร้างบ้านเรือนตลอดบริเวณใกล้คลองหรือริมคลอง กรุงเทพมหานครหรือผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้รื้อถอนบ้านของผู้ฟ้องคดีและประชาชนให้ออกไปจากริมคลอง อีกทั้งเป็นกรณีที่ขาดอายุความแล้ว ประกอบกับคลองลาดพร้าวและที่ดินตลอดแนวคลองลาดพร้าวเป็นอสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงการคลังจึงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ โดยมอบให้กรมธนารักษ์เป็นผู้มีอำนาจ ดูแล รักษา และเก็บหาผลประโยชน์จากคลองลาดพร้าวและที่ดินตลอดแนวคลองลาดพร้าว ซึ่งกรมธนารักษ์ได้ให้สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเช่าที่ดินราชพัสดุริมคลองลาดพร้าวและคลองต่าง ๆ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คลองลาดพร้าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อใช้ประโยชน์ของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจึงเป็นการวินิจฉัยที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อก่อนที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านของผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อใช้ประโยชน์ของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงไม่มีอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๓ (๒) มาตรา ๗๑ ประกอบมาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ เป็นการใช้อำนาจทำลายสถาบันครอบครัวที่อยู่อาศัย สถาบันชุมชนท้องถิ่น และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ฟ้องคดีและสมาชิกในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นหนี้เป็นสิน และเอื้อประโยชน์แก่สถาบันการเงินของรัฐ

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และพิพากษาให้เป็นไปตามคำขอท้ายคำฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า เมื่อปรากฏว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอยู่ในแนวเขตคลองลาดพร้าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งหลัง ผู้ฟ้องคดียอมไม่อาจอ้างถึงการยินยอมตัดบ้านคั้นคลองหรือเรียกทรัพย์สินอื่น ๆ ได้แต่อย่างใด ซึ่งคลองลาดพร้าวถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

/ประเภททรัพย์สิน...

ประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ข้อ ๑ ที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งไปยังบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ที่ได้กระทำลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง ที่เป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักดังกล่าวไปให้พ้นจากที่ดิน หรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ รวมทั้งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) (๑๐) (๒๗) แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้อำนวยการเขตบางเขน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ มอบอำนาจในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ให้ผู้อำนวยการเขตแห่งท้องที่ที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๘๔๔๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เสนอปลัดกรุงเทพมหานครให้นำเรื่องเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ความเห็นชอบให้สำนักงานเขตบางเขนสามารถเข้าดำเนินการกับผู้บุกรุกคลองลาดพร้าวได้ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ให้ความเห็นชอบให้สำนักงานเขตบางเขนดำเนินการกับผู้บุกรุกได้ ตามหนังสือที่ กท ๐๔๐๕/๙๔๓๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใดให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ได้

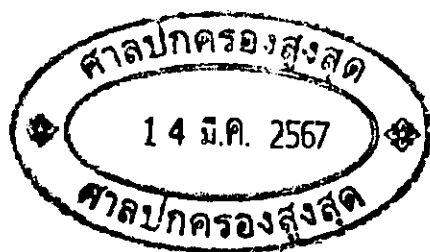
คลองลาดพร้าวเป็นคลองที่ได้ขุดขึ้นตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๖๗ หรืออย่างช้าก็เป็นคลองที่ขุดขึ้นตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการทวงห้าม และจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการท่อน้ำในบริเวณชียงรากน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ แล้วจะเห็นได้ว่า การขุดคลองลาดพร้าวเป็นการขุดคลองที่ขุดขึ้นโดยมีพระราชประสงค์รวม ๒ กรณี กล่าวคือ กรณีแรก เพื่อประโยชน์ในการชลประทาน เพื่อการเกษตรกรรมแก่ราษฎรทั่วไป และกรณีที่สอง เพื่อก่อให้เกิดความสะดวก

/แก้กิจการ...

แก่กิจการสาธารณชนโดยทั่วไปเช่นกัน กรณีจึงต้องถือว่าราษฎรได้ใช้คลองลาดพร้าวเพื่อประโยชน์ในการสัญจรทางน้ำด้วย คลองลาดพร้าวจึงมีลักษณะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะตั้งแต่มีการขุดคลองลาดพร้าวขึ้นแล้ว และถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่เป็นการขุดขึ้นมาเพื่อถูกใช้เพื่อการชลประทานโดยมีกระทรวงเกษตรราธิการดูแลรักษาที่จะทำให้กลายเป็นที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ เพื่อประโยชน์ทางราชการตามกฎหมายและถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อใช้ประโยชน์โดยเฉพาะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) แต่อย่างใด และเมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการถอนสภาพคลองลาดพร้าวที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ไม่ว่าจะโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คลองลาดพร้าวจึงยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และแม้ว่าต่อมาจะมีพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบที่ราชพัสดุก็ตาม ก็ไม่ทำให้คลองลาดพร้าวที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ก่อนแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นที่ราชพัสดุไปได้ เนื่องจากมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติว่า ที่ราชพัสดุหมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ดังนั้น คลองลาดพร้าว จึงมิได้เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่อย่างใด ส่วนการออกหมายเลขประจำบ้านและการจัดทำทะเบียนบ้าน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของประชาชนไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีจะนำมาอ้างสิทธิหรืออ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ และไม่อาจอ้างเพื่อแสดงว่าตนมีสิทธิในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้แต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปิดใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุป

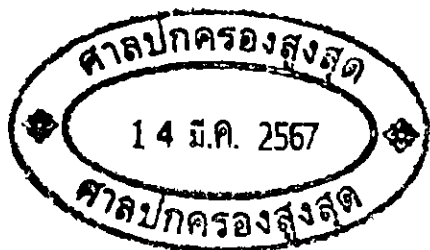

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และพยานหลักฐานอื่นจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๗๒๙ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในชุมชนหลังตลาดยิ่งเจริญ ริมคลองลาดพร้าว หรือคลองสอง โดยไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๘๔๔๓ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ขอความเห็นชอบดำเนินการกับผู้บุกรุกคลองลาดพร้าวหรือคลองสองในพื้นที่เขตบางเขน ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร ว่ารัฐบาลมีนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำลำน้ำสาธารณะ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบการบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรुकล้ำลำน้ำสาธารณะ ประกอบกับข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย (กรุงเทพมหานคร) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัย รุกล้ำแนวลำคลองและทางระบายน้ำ ในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลได้มีการนำที่ราชพัสดุซึ่งเป็นคลองชลประทานและเป็นที่ราชพัสดุที่กรุงเทพมหานครได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) และประตูระบายน้ำ คลองลาดพร้าว คลองบางบัว คลองถนน คลองสอง และคลองบางซื่อ เพื่อป้องกันการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกรุงเทพมหานครมีหนังสือ ที่ กท ๕๑๐๓/๑๒๙๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งผู้อำนวยการเขตเพื่อทราบและปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ริมคลองและที่สาธารณะในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินการภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและประชาชนทั่วไป จึงให้สำนักงานเขตดำเนินการดังนี้ ๑. ในกรณีที่จะต้องมีการรื้อย้ายบ้านชุมชนที่บุกรุกที่สาธารณะ ริมคลองให้สำนักงานเขตดำเนินการสร้างความเข้าใจและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ๒. หากกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องใช้ประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ให้ผู้อำนวยการเขตนำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๑๗๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมการบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรुकล้ำลำคลองลาดพร้าว และการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองในพื้นที่เขตบางเขน และกรมธนารักษ์ได้พิจารณาให้กรุงเทพมหานครใช้ที่ราชพัสดุซึ่งเป็นคลองชลประทานในเขต

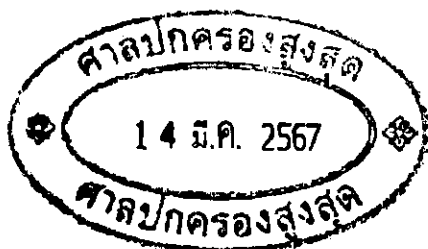
/กรุงเทพมหานคร...

กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓ คลอง และที่ดินบริเวณหัวงานรวมทั้งประตูละบายน้ำ พร้อมอาคารประกอบอื่นเพื่อดำเนินการตามโครงการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ตามพระราชดำริ และรัฐบาลได้กำหนดนโยบายบริหารสิ่งก่อสร้างรูกล้าลำน้ำสาธารณะ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายกับผู้รูกล้าลำน้ำสาธารณะ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาจัดหาที่พักอาศัยให้แก่ผู้บุกรุก คณะทำงานกองอำนวยการร่วมพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐ มอบหมายให้กรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้ครอบครองดูแลที่ราชพัสดุและในสวนที่เป็นคลองเป็นผู้ดำเนินการกับชาวบ้านที่อาศัยริมคลองลาดพร้าวในส่วนที่อาศัยอยู่ในคลองเป็นผู้มีอำนาจแทนกรมธนารักษ์ในการดำเนินคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่นใดกับผู้ครอบครองที่ราชพัสดุบริเวณคลองลาดพร้าว และคลองบางซื่อ และเป็นเจ้าของโรงเรือน บ้านพักอาศัยหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในที่ดินราชพัสดุดังกล่าวในแนวเขื่อนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งกรมธนารักษ์ได้มอบหมายอำนาจให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจในการดำเนินคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่นใด กับผู้ครอบครองที่ราชพัสดุบริเวณคลองลาดพร้าว และคลองบางซื่อ และเป็นเจ้าของโรงเรือน บ้านพักอาศัยหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในที่ดินราชพัสดุดังกล่าวในแนวเขื่อนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งมีอำนาจในการเรียกค่าเสียหายอันพึงมีได้ด้วย โดยอาจมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนอีกช่วงหนึ่งก็ได้ ตามหนังสือกรมธนารักษ์ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๐๘/๑๐๓๕๙ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ สำนักงานเขตบางเขนได้ตรวจสอบผู้บุกรุกที่อยู่ในแนวก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ดังกล่าวในพื้นที่เขตบางเขนที่ไม่ยินยอมรื้อถอนบ้านที่บุกรุกคลองดังกล่าว พบว่ามีจำนวน ๖ ชุมชน รวมทั้งสิ้น ๑๒๑ หลัง ดังนี้ ๑. ชุมชนรุ่นใหม่พัฒนา ๒. ชุมชนร้อยกรอง ๓. ชุมชนร่วมใจพัฒนาเหนือ ๔. ชุมชนร่วมใจพัฒนากลาง ๕. ชุมชนร่วมใจพัฒนาใต้ ๖. ชุมชนหลังตลาดยิงเจริญ สำนักงานเขตบางเขนได้พิจารณาแล้วเห็นควรดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ โดยผู้อำนวยการเขตซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดูแลที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินต้องรายงานต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ ประกอบหนังสือสั่งการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๑๕๐๓/๑๒๙๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ จากนั้น สำนักงานกฎหมายและคดีได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๕/๙๔๓๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ขอความเห็นชอบดำเนินการกับผู้บุกรุกคลองลาดพร้าว ในพื้นที่เขตบางเขน ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร ว่า กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๔๐๕/๒๓๑๙ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ แจ้งกรมธนารักษ์ว่า คณะทำงานกองอำนวยการร่วมพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาได้มีข้อสรุป

/ในการประชุม...

ในการประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ มอบหมายให้กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำเนินการกับชาวบ้านที่อาศัยริมคลองลาดพร้าวในส่วนกลุ่มที่อาศัยอยู่ในน้ำ ส่วนกลุ่มที่อาศัยอยู่บนบกมอบให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้น การดำเนินการกับผู้บุกรุกคลอง ซึ่งเป็นทางน้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงเป็นเรื่องที่กรุงเทพมหานครในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ สามารถดำเนินการได้โดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ สำนักงานกฎหมายและคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่มีการปลูกสร้างบ้านรुकล้ำคลองลาดพร้าวในพื้นที่เขตบางเขนตามที่สำนักงานเขตบางเขนเสนอนั้น เป็นเรื่องที่สำนักงานเขตบางเขนจะต้องดำเนินการกับการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ลงในที่ดินอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกล้ำเข้าไปในที่ตั้งกล่าว โดยเป็นไปตามขั้นตอน ในข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ทั้งในส่วนการไปตรวจสอบสถานที่ที่มีการรุกล้ำที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน และส่วนการออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปให้พื้นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเป็นเรื่องที่ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในท้ายหนังสือสำนักงานกฎหมายและคดี ที่ กท ๐๔๐๕/๙๙๔๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ดังนั้น เมื่อสำนักงานเขตบางเขน ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะตรวจสอบพบว่ามีผู้บุกรุกสร้างที่พักอาศัยในแนวก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. บริเวณคลองลาดพร้าวในพื้นที่เขตบางเขนที่ไม่ยินยอมรื้อถอนบ้านที่บุกรุกคลองดังกล่าว จำนวน ๖ ชุมชน รวมทั้งสิ้น ๑๒๑ หลัง เป็นกรณีที่สำนักงานเขตบางเขน ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะในพื้นที่ความรับผิดชอบ ได้มีข้อพิจารณาและเสนอแนะว่ามีความจำเป็นที่จะต้องรื้อถอนอาคารที่รุกล้ำที่สาธารณะดังกล่าว จึงเห็นควรนำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ตามที่สำนักงานเขตบางเขนเสนอ โดยเป็นไปตามข้อสั่งการในหนังสือ ที่ กท ๑๕๐๓/๑๒๙๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ให้ความเห็นชอบตามที่สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานกฎหมายและคดี และปลัดกรุงเทพมหานคร เสนอ ทั้งนี้ ให้สำนักงานเขตบางเขนดำเนินการและถือปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณะแนบท้ายหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๕/๙๙๔๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยเคร่งครัด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งรื้อถอน

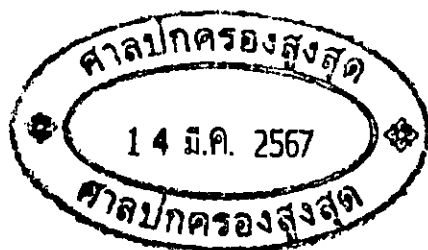
/อาคารหรือ...

อาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารเลขที่ ๒๗๒๙ หรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ออกจากที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองสอง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วยจึงอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีนี้

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ตามคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้าม และจัดซื้อที่ดินสำหรับการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเชียงรากน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ ความว่า “มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า จำเดิมแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงเกษตรราธิการจัดการก่อสร้างการทดน้ำไขน้ำขึ้นในแควป่าสัก ตอนเหนือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้วนั้น กระทรวงเกษตรราธิการได้จัดการเปนผลสำเร็จลุกลงไป ตอนหนึ่งแล้ว จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่ดินในบริเวณทุ่งเชียงรากน้อยและบางเหี้ยตอนใต้ นั้น ก็มีปริมาณกว้างขวางโตใหญ่ ถ้าแม้ว่าได้ขุดคลองทดน้ำส่งน้ำให้สืบลงมาได้จากแควป่าสักแล้ว จะเปนประโยชน์แก่การเพาะปลูกและสวนผักกักกิจการของสาธารณชนทั่วไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดเขตที่ดินที่จะทำการทดน้ำไขน้ำในเขตบริเวณท้องทุ่งทั้ง ๒ นี้ ตามแนวเส้นสีแดงในแผนที่ ๒ ฉบับ ซึ่งอยู่ข้างท้ายประกาศนี้ เพื่อไว้สำหรับจัดซื้อที่ดิน ทำการขุดคลอง ซ่อมคลอง ก่อสร้างทำนบ ประตูน้ำ ทำคันกันน้ำ ทำตลิ่งคันคลอง หรือการอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องกระทำขึ้นเกี่ยวกับการระบายน้ำเชียงรากน้อยและบางเหี้ย ดังมีรายการแจ้งต่อไปนี้ ๑... ๑๐ คลองที่จะขุดใหม่ ท้องที่อำเภอบางเขน อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ตั้งแต่ แยกคลอง ๒ กับคลองหกวาสายล่าง ไปทางทิศใต้ถึงที่ติดต่อกับคลองถนนหรือคลองวังบัว ไปตามลำคลองวังบัวหรือคลองลาดพร้าวไปทางที่สุดแห่งทิศใต้ ไปตามลำคลองลาดพร้าว หรือวังบัวถึงแยกคลองแสนแสบ ท้องที่อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร แล้วไปตามลำคลองแสนแสบ ถึงแยกคลองตัน อำเภอพระโขนง จังหวัดพระประแดง ไปตามลำคลองตันทางทิศใต้ทะลุ คลองพระโขนง แล้วไปตามลำคลองพระโขนงทางทิศตะวันตกถึงแยกฝั่งซ้ายแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา

/กว้างฝั่งละ...

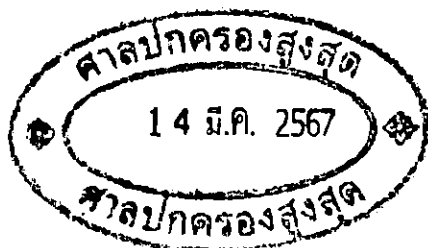
กว้างฝั่งละ ๑๒ เส้น ๑๐ วา (หรือ ๒๕๐ วา) ๑๑...” ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นรวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น (๑)... (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ (๓)... พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร... มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑)... (๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ... (๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ (๑๑)... มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๙ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นสำนักหรือเทียบเท่า สำนัก ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และให้มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ข้อ ๑ กำหนดว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าได้มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงในที่ดินในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งจังหวัดซึ่งสถานที่นั้นตั้งอยู่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปตรวจสถานที่นั้น ๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจแล้วเห็นว่าสถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงในที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยแน่ชัดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในกรณีที่มิปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และเมื่อครบกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้ว ยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นออกไป ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ ในกรณีนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขาย

/ทรัพย์สินนั้น...

ทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม และข้อ ๔ กำหนดว่า ประกาศนี้ให้ใช้บังคับในเขตจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี และสำหรับจังหวัดอื่นให้ใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่อง ขยายการหวงห้าม และจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเชียงรากน้อย และบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ ความว่า “มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า จำเดิมแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงเกษตรราธิการจัดสร้าง การทดน้ำไขน้ำขึ้นในแนวป่าสักตอนเหนือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้วนั้น กระทรวงเกษตรราธิการ ได้จัดการเปนผลสำเร็จลุล่วงไปตอนหนึ่งแล้ว จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่ดินในบริเวณ หุ่งเชียงรากน้อยและบางเหี้ยตอนได้นั้น ก็มีปริมาณกว้างขวางโตใหญ่ ถ้าแม้ว่าได้ขุดคลองทดน้ำ ส่งน้ำให้สปีบลงมาได้จากแนวป่าสักแล้ว จะเปนประโยชน์แก่การเพาะปลูกและสวดกแก่กิจการ ของสาธารณชนทั่วไป...” โดยลำดับที่ ๑๐ ในประกาศกระแสพระบรมราชโองการดังกล่าว และแผนที่แสดงเขตรทน้ำแนบท้ายประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ ปรากฏชื่อ คลองลาดพร้าวอยู่ก่อนแล้ว กรณีจึงเชื่อได้ว่าคลองลาดพร้าวเป็นคลองที่ขุดขึ้นตั้งแต่ก่อน ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ และเป็นคลองที่อยู่ในพื้นที่กำหนดเขตที่ดินที่จะทำการทดน้ำไขน้ำตามประกาศ กระแสพระบรมราชโองการดังกล่าว และเมื่อประกาศกระแสพระบรมราชโองการฯ ได้กำหนด เขตที่ดินที่จะทำการทดน้ำไขน้ำในพื้นที่บริเวณเชียงรากน้อยและบางเหี้ย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์แก่การเพาะปลูกและสวดกแก่กิจการของสาธารณชนทั่วไป อีกทั้งคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ต่างก็รับกันนในข้อเท็จจริงว่า คลองลาดพร้าวเคยเป็นทางสัญจรทางน้ำของประชาชนมาก่อน คลองลาดพร้าวจึงเป็นคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน เมื่อข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบระวางแนวเขตตามเอกสารสิทธิในที่ดินของเอกชน ทุกแปลงที่ระบุข้างเคียงติดกับคลองลาดพร้าวแล้วนำมากำหนดเป็นแนวเขตคลองลาดพร้าว ปรากฏว่า แนวเขตคลองลาดพร้าว ฝั่งตะวันออกเขตบางเขน มีความกว้างประมาณ ๘๐ เมตร มีร่องน้ำกว้างประมาณ ๓๘ เมตร ซึ่งจากแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของระวางปรากฏว่า ที่ดินเลขที่ดิน ๑๐๗๔ หน้าสำรวจ ๓๘๒๗ ทิศเหนือจดทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ทิศใต้จดที่ดินเลขที่ดิน ๑๐๗๓ หน้าสำรวจ ๑๐๒๐ ทิศตะวันออกจดทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) และทิศตะวันตกจดคลองลาดพร้าว (คลองสอง) ซึ่งทิศตะวันตกของที่ดิน ดังกล่าวแม้จะเป็นส่วนของพื้นดิน แต่ก็ไม่ได้เป็นที่ดินของเอกชนรายใด และถัดจากส่วน ของพื้นดินก็เป็นลำน้ำคลองลาดพร้าวหรือคลองสอง กรณีจึงเชื่อว่าแนวเขตคลองลาดพร้าวเป็นไป ตามผลการตรวจสอบของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งระบุแนวเขตคลองลาดพร้าวรวมถึงส่วนที่เป็นคันคลอง หรือพื้นดิน ส่วนที่เป็นที่ชายตลิ่งหรือส่วนที่น้ำท่วมถึง และส่วนที่เป็นลำน้ำประกอบกัน

/และปรากฏข้อเท็จจริง...

และปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างบ้านเลขที่ ๒๗๒๙ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร บริเวณริมคลองลาดพร้าว โดยไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน ประกอบกับ เมื่อพิจารณารูปถ่ายบ้านของผู้ฟ้องคดีและแผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งบ้านแนบท้าย คำให้การแล้ว เห็นได้อย่างชัดเจนว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอยู่ระหว่างที่ดินของเอกชน ที่มีเอกสารสิทธิระบุงข้างเคียงติดกับคลองลาดพร้าวกับลำน้ำของคลองลาดพร้าว กรณีจึง ปรากฏแน่ชัดโดยปราศจากสงสัยว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีได้มีการปลูกสร้างลงในแนวเขต คลองลาดพร้าวอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นที่ สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมาย แห่งแพ่งและพาณิชย์ และเป็นทางน้ำที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ในการดำเนินการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางระบายน้ำตลอดจนดูแลรักษาที่สาธารณะ ตามมาตรา ๕๐ ประกอบมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๑๐) และมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับข้อ ๑ และข้อ ๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ กำหนดให้ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจร ของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกกล้าเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ให้รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นได้ เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจ ให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มอบอำนาจในการดำเนินการ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ให้ผู้อำนวยการเขต แห่งท้องที่ที่มีการปลูกสร้างอาคาร หรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงในที่ดิน ในแม่น้ำ ลำคลอง อันเป็น ทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรุกกล้าเข้าไปในที่ดินดังกล่าว มีอำนาจดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจตาม มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๑๐) และมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบข้อ ๑ และข้อ ๔ แห่งประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเลขที่ ๒๘๕๗ ที่ปลูกสร้างลงในแนวเขตคลองลาดพร้าวอันเป็น ทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปัก ดังกล่าวไปให้พ้นจากแนวเขตคลองลาดพร้าวได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรื้อถอน อาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เลขที่ กท ๕๑๐๓/๘๒๒๐

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงขอด้วยกฎหมายแล้ว ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า บ้านของผู้ฟ้องคดี
มิได้มีส่วนหนึ่งส่วนใดรุกล้ำเข้าไปในคลองลาดพร้าว และผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารหรือ
สิ่งปลูกปักใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน นั้น ฟังไม่ขึ้น และไม่จำเป็นต้อง
วินิจฉัยข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นอื่นต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย
พิพากษายืน

นายประพจน์ คล้ายสุบรรณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายธีรรัฐ อร่ามทวีทอง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายอนนท์ อติเรกสมบัติ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพินิจ มั่นสัมฤทธิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสุรธีร์ ลิ้มทรัพย์

